

בתי המשפט

048184/04 א		בית משפט השלום תל אביב-יפו	
09/04/2008		כב' השופט אטדגי יונה	בפני:
תאריך:			

בעניין: אורן אידלמן

ב"כ עוה"ד רן שחר ודרור כדורי

התובע

נ ג ד

1. אלון צ'צ'יק

ב"כ עוה"ד אילן שביט וגלעד הלר

2. גיא ברנד (בעיכוב הליכים)

הנתבעים

תולדות הסכסוך

1. התובע (להלן – אורן) והנתבע 2 (להלן – גיא) היו בעלי מניותיה, בחלקים שווים, של חברה שעסקה בפרסום, שווק, קידום מכירות והפקת אירועים, בשם: אוגי פרסום שיווק וקד"מ בע"מ (להלן – החברה).
ביום 7.1.03 נחתם הסכם בין החברה, אורן, גיא והנתבע 1, שהועסק קודם לכן כשכיר בחברה (להלן – אלון), מכוחו הפך גם אלון לבעל מניות בחברה, בחלקים שווים, באופן שכל אחד מהשלושה החזיק בשליש ממניות החברה (להלן – ההסכם, נספח א' לתצהיר אורן).
2. החברה היתה בעלת חשבון בנק בבנק אגוד לישראל בע"מ (להלן – חשבון הבנק, הבנק).
הבנק העניק לחברה מסגרת אשראי בהיקף כולל של כ- 1,4 מליון ₪ (להלן – האשראי).
לצורך קבלת האשראי הועמדו לבנק, עד להסכם, הבטוחות הבאות:
א. ערבות אישית בלתי מוגבלת של אורן וגיא.

ב. בטוחות כספיות, כדלקמן: אורן – סך של 550,000 ₪ (מתוכם סך של כ-150,000 ₪ באמצעות אמו), גיא – סך של 220,000 ₪.

בהסכם התחייב אלון להעמיד בטוחה כספית נוספת משלו בסך של 220,000 ₪. ההסכם לא חייב את אלון לתת ערבות אישית.

באופן זה, וסמוך לאחר ההסכם, היו הבטוחות שניתנו לבנק, כדלקמן:

א. ערבות אישית בלתי מוגבלת של אורן וגיא.

ב. בטוחות כספיות, כדלקמן: אורן – 550,000 ₪ (סך של כ-150,000 ₪ באמצעות אמו), אלון – 220,000 ₪, גיא – 220,000 ₪.

3. בהקשר זה כלל ההסכם סעיף מיוחד, שמפאת חשיבותו להכרעה כאן, יצוטט להלן במלואו:

4" מימון החברה

4.1 חשבוניותיה של החברה יתנהלו בבנק איגוד, אלא אם כן יחליט

דירקטוריון החברה אחרת. פרטי מסגרות האשראי של החברה בבנק,

ופרטי בטוחות בעלי המניות לאשראי זה מפורטים בנספח 4.1.

4.2 אלון יעמיד להבטחת אשראי החברה בטוחות כספיים מלאים בסכום

220,000 ₪. הביטוחות שאלון יעמיד לטובת החברה כאמור, יהיו

בתוקף כל עוד הביטוחות אשר הועמדו לטובת החברה על ידי בעלי

המניות יהיו בתוקף.

4.3 הביטוחות אשר יועמדו על ידי אלון לחברה יתווספו לביטוחות

המפורטים בנספח 4.1 לעיל. היה ומצבה הכספי של החברה יאפשר

שחרור בטוחות מבעלי מניות יתבצע השחרור באופן שבראש

ובראשונה יופחתו הביטוחות שהועמדו על ידי אורן לחברה עד לגובה

מבין: (א) סך של 220,000 ₪; (ב) סכום הביטוחות אשר הועמד על ידי

כל אחד מבין גיא ואלון באותה עת.

4.4 בכפוף לאמור בסעיף 4.3 לעיל, היה ומסיבה כלשהי מומשו ביטוחותיו

ו/או נכסיו של צד כלשהו (להלן: "המשופה") בחיקף העולה על חלקו

היחסי בחברה לעומת חיקף מימוש ביטוחותיו ו/או נכסיו של צד אחר

(להלן: "המשפחה") ישפה המשפחה את המשופה כך שלאחר השיפוי,

ימומשו מכל צד ביטוחות ו/או נכסים בסכום יחסי השווה לחלקו של

כל צד במניות החברה.

- 4.5 היה והסתיימה העסקתו של מי מבעלי המניות בחברה, מכל סיבה שהיא, לא יהיה רשאי אותו בעל מניות לשחרר או להפחית את הביטחונות שהעמיד לחברה עד אשר מצבה הכלכלי של החברה יאפשר זאת, כפי שיקבע על ידי דירקטוריון החברה. האמור בסעיף זה לעיל יחול גם על אורן, למרות שאינו מועסק על ידי החברה במועד חתימת הסכם זה.
- 4.6 שחרור או הפחתת בטחונות של בעלי המניות בחברה יכול להתבצע אך ורק בהחלטת דירקטוריון שנתקבלה בה אחד".
4. עוד באותה שנה, שבה נחתם ההסכם (2003), נקלעה החברה לקשיים כלכליים, ולא היתה מסוגלת לפרוע את חובה לבנק שעמד בסוף אותה שנה על סך של כ- 1,8 מליון ₪.
- עקב כך, חילט הבנק בחודש דצמבר 2003 את כל הבטוחות הכספיות, בסכום כולל של 987,810 ₪, כדלקמן:
- מאורן – סך של כ- 542,000 ₪, מאלון – סך של 220,000 ₪, מגיא – סך של כ- 226,000 ₪.
5. כיוון שהבטוחות הכספיות לא חספיקו לפרעון מלוא החוב לבנק, תבע הבנק את החברה ואת אורן וגיא, מכח ערבותם האישית, לתשלום ההפרש (ת.א. 74255/04, לחל - תביעת הבנק).
- במסגרת תביעה זו הגיע אורן להסכם הפשרה עם הבנק, לסילוק חבותו האישית, מכוחו שילם לבנק סך של 283,156 ₪.
6. החברה ואורן נתבעו גם על ידי שתי חברות נוספות: המפעיל בע"מ ומוסיקה פלוס בע"מ.
- במסגרת ניהול התביעה שילם אורן, לטענתו, סך של 87,000 ₪.
7. אורן טוען, כי מכח ההסכם חייבים אלון וגיא לשפוטו בשיעור של שני שלישים מכל התשלומים ששילם, באופן יחסי לשיעור חלקם (ביחד) במניות החברה, בסכום כולל של כ- 460,000 ₪.
- אלון כופר בחבות הנטענת כלפיו.
- במהלך ניהול תביעה זו, נכנס גיא להליכים של פשיטת רגל וההליכים כנגדו עוכבו.

התביעה התבררה כלפי אלון בלבד, וכמובן שגם פסק הדין ניתן בהתאם.

8. המחלוקת העיקרית שבין הצדדים (אורן ואלון) נוגעת לפרשנותו של סעיף 4.4 להסכם, שלמען הנוחות יצוטט כאן שנית:

"4.4 בכפוף לאמור בסעיף 4.3 לעיל, היה ומסיבה כלשהי מומשו ביטחונותיו ו/או נכסיו של צד כלשהו (להלן: המשופה)" בהיקף העולה על חלקו היחסי בחברה לעומת היקף מימוש ביטחונותיו ו/או נכסיו של צד אחר (להלן: "המשפה") ישפה המשפה את המשופה כך שלאחר השיפוי, ימומשו מכל צד ביטחונות ו/או נכסים בסכום יחסי השווה לחלקו של כל צד במניות החברה."

אורן טוען כי הסעיף מכוון לכך שייבמקרה בו אחד מבעלי המניות יוציא מכיסו, אם על דרך מימוש ביטחונות ואם על דרך תשלום סכומי כסף כאלה ואחרים ו/או מימוש נכסים בכלל, סכום כסף לטובת קיום התחייבויות החברה בשיעור העולה על חלקו היחסי באחזקות החברה, יהיו חייבים האחרים, מניה וביה, לשפות אותו, כך שבסופו של יום כל צד ישא בחלקו בחובות החברה כשיעור אחזקותיו בה" (סעיף 83.1 לסיכומי, הדגשות במקור).

אלון טוען, לעומתו, כי השיפוי כפוף לגובה בטוחות הצדדים ויכול להיעשות רק מתוך הבטוחות עצמן.

פרשנותו של סעיף זה בחוזה היא למעשה ליבה ועיקרה של ההכרעה הנדרשת כאן.

פרשנות ההסכם

9. כלל הפרשנות היסודי בחוזים הוא סעיף 25(א) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 (להלן – **חוק החוזים**):

"חווה יפורש לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהיא משתמעת מתוך החווה, ובמידה שאינה משתמעת ממנו – מתוך הנסיבות".

כלל בסיסי אחר הנוגע לענינו קבוע בסעיף 25(ג):

"ביטויים ותניות בחווה שנוהגים להשתמש בהם בחוזים מאותו סוג, יפורשו לפי המשמעות הנודעת להם באותם חוזים".

ומכיוון שבפרשנות טקסט חוזי עסקי, מן הראוי לצטט כאן את דבריו של כב' השופט ברק ברע"א 708/88 שפס נ' בן יקר, פ"ד מו (2) 743, 747:

"כלל הפרשנות הבסיסי בדיני חוזים הינו, כי מבין המשמעויות הלשוניות השונות של "הטקסט" החוזי, על הפרשן לבחור באותה משמעות משפטית המגשימה את אומד דעתם של הצדדים".

ומהו מבחן "אומד הדעת"?

פרופ' גבריאלה שלו, דיני חוזים החלק הכללי, לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי (להלן – שלו), עמ' 415:

"מבחן אומד הדעת הוא מבחן אובייקטיבי, שלפיו נבחנת כוונת הצדדים על פי השתקפותה החיצונית. המבחן האובייקטיבי של אומד הדעת נובע מן הגישה הכללית של דין החוזים ומתיישב עמה. כשם שהוראות פרק א של חוק החוזים, הן בכריתת החווה, אינן דורשות גמירת דעת במובן הסובייקטיבי, אלא מסתפקות בגמירת דעת במובן האובייקטיבי, כך גם אין סעיף 25(א) תולה את מבחן הפירוש בדעתם הסובייקטיבית של הצדדים לחווה; וכשם שבפרק א לחוק נדרשת העדה חיצונית על גמירת דעתם של הצדדים לשם שכלולו של חוזה תקף, כך גם מבחן הפירוש תובע התחקות אחר אומד דעתם של הצדדים. מעצם טיבו במונח "אומד" יש יסוד אובייקטיבי מובהק. הוא מצביע על הערכה, השערה או אמדנה, אשר נעשות – מטבע הדברים – על פי מבחן אובייקטיבי, מבחן של סבירות. אנו בוחנים אפוא את כוונת הצדדים כאנשים סבירים בנסיבות הענין".

דברים אלה תקפים, ואף ביתר שאת, לאחר חלכת **אפרופים** הידועה, ע"א 4628/93 מדינת ישראל נ' אפרופים שיכון ויזום (1991) בע"מ, פ"ד מט(2) 265.

מתוך שלו (עמ' 425-426):

"תורת הפרשנות התכליתית – מבית מדרשו של הנשיא ברק – מציבה את תכלית החוזה העומד לדיון כאמת מידה עיקרית לפירושו. בעוד שבעבר היתה תכלית זו כלי עזר משני בהתחקות אחר כוונת הצדדים, וניתן היה להגיע אליה רק לאחר מיצוי לשון החוזה, הריהי מהווה כיום מקור פרשנות עיקרי, חשוב יותר מלשון החוזה. עם זאת, אין זה מיותר לחזור ולהזכיר כי אל לו לבית המשפט לעשות שימוש בפרשנות התכליתית כנגד כוונתם הברורה של הצדדים לחוזה".

10. בענינו, הגעתי למסקנה, כי על פי כל המבחנים האפשריים לפירושו של חוזה: לשון הטקסט, אומד דעת הצדדים, הנסיבות, הפרשנות התכליתית, יש לקבל את גירסתו של אלון לפירושו של הסעיף הנדון ולדחות את גירסתו של אורן באותו ענין.

אומד דעת הצדדים (העדויות)

11. תחילה, נבחן את העדויות הרלבנטיות. במשא ומתן לכריתתו של ההסכם נטלו חלק, מלבד השלושה: אורן, אלון וגיא, גם אביו של אלון, ישראל (איזיה) צ'צייק (להלן – ישראל) ועורכי הדין דן אלון ודניאל מרקוביץ, שאף ניסחו בפועל את ההסכם. בניחות העדויות אתייחס לחלקיהן העובדתיים בלבד ואתעלם מהחלקים הפולמוסיים.

אורן

12. באף מקום בתצהירו אורן איננו אומר, כי אלון או אביו ישראל הסכימו במפורש לשיפוי הדדי החורג מגבולות הבטוחות שהועמדו, כגירסתו. במקום זאת, שוטח אורן בתצהירו (סעיפים 27-28) את משנתו הפרשנית לסעיף שבמחלוקת, ומוסיף (בסעיף 29), כי "בהסתמך על הוראות ההסכם המצוטטות לעיל, ועל השוויון בחבותם ההדדית של הצדדים, הסכמתי להותיר את הבטוחה אשר העמדתי לטובת הבנק בסך הגבוה מזה אשר הועמד על ידי הנתבעים". וכן (סעיף 30): "ברי, כי ללא הוראות ההסכם האמורות, הייתי מסרב להותיר את הבטוחה אשר העמדתי כאמור כפי שהיא, והייתי מתנה את חתימת ההסכם בהעמדת בטוחות בשיעור שווה על ידי שלושת בעלי המניות של החברה, קרי הנתבע 1, הנתבע 2 ואנוכי".
- בעדותו בבית המשפט נשאל על דבריו האחרונים (עמ' 33):
- "ש... מה זה היית מסרב, איזה אפשרויות היו לך?

ת. לא היתה עסקה. נקודה. אני רוצה שזה יהיה חד וברור... הוא חתם על החוזה והוא נכנס לחברה בשליש, ואם הוא לא היה נותן לי שיפוי לא היתה עסקה".

13. אולם, כשנשאל אורן שאלה ישירה בנדון, השיב כך (עמ' 29):
 "ביום שאנחנו החלטנו על הנושא של ערבויות אישיות והשיפוי, אבא של אלון אמר בצורה ברורה שהוא לא שם ולא חתם בשום מקום על ערבות אישית, כשאני אמרתי על נושא השיפוי והתעקשתי על זה הוא אמר שהוא לא יכול לתת ערבויות כי אלון נשוי ובתהליכים לא טובים עם אשתו, תהליכי גירושין, הוא צריך לבקש אישור לחתום על ערבות אישית בבנק מחמו, כי היה להם נכסים משותפים, היה להם בית בצהלה, זו הסיבה העיקרית שהוא לא חתם ערבות אישית, אלא נתן לי שיפוי בחוזה, כי כך הוא לא צריך לבקש אישור מחמו".

14. המסקנה העולה מעדותו של אורן היא, כי אורן סבר (על פי דבריו), שהסעיף הנדון בהסכם מחייב את הצדדים לשיפוי הדדי מלא, מעבר לגבולותיהן של הבטוחות שהועמדו על ידיהם לטובת הבנק.
 לא ניתן להסיק מעדותו, כי אלון או אביו הסכימו לסברתו זו.
 כפי שנראה להלן, מסקנה זו תואמת גם את עדותו של העד השני (והאחרון) מטעם התביעה עו"ד דן אלון.

עו"ד דן אלון

15. עו"ד דן אלון שימש באותה עת כעורך דין של החברה. משום כך, ובהנחיית לשכת עורכי הדין, נמנע מלתת את עדותו בתצהיר מטעמו של אורן, וכל עדותו ניתנה בבית המשפט.
 למרות זאת, הודיע עו"ד אלון, כי בכל הקשור למשא ומתן לכריתתו של ההסכם "הייתי יותר מזוהה עם אורן" (עמ' 7), כאשר אלון ואביו יוצגו לצורך ההסכם על ידי עו"ד מרקוביץ.

16. סבורני, שדבריו של עו"ד אלון חשובים ביותר להבהרת אומד דעתם של הצדדים, כפי שהתרחשו באמת, ולכן יצוטטו להלן חלקיה הרלבנטיים:
 "אני מספר באופן חופשי:

אני הכרתי את אורן אידלמן גיא ברנד ואת פעילות החברה כשנה או שנתיים לפני המועד שבו התקיימו השיחות עם אלון צציק. ידעתי שהחברה אינה במצב פיננסי טוב

וידעתי שאורן אידלמן העמיד ערבויות לבנק בסדר גודל גדול יותר מאשר גיא ברנד. בסמוך למועד הרלוונטי שהתקיימו השיחות עם אלון צציק, אמרו לי אורן וגיא שהם מנהלים מו"מ עם אלון, שהוא מאד מוכשר, בעל כח שיווקי, שיוכל להביא לקוחות. אני לא זוכר אם דובר על הזרמה של כסף פנימה, לחברה, או החוצה לבעלי המניות. אני חושב שזה לא ממש הטריד אותי אז מבחינת הלקוחות. מה שראיתי לנגד עיניי היה הערבויות ומצב האובליגו של החברה בבנק. התקיימה ישיבה בביתו של אביו של אלון צציק ברמת אביב, הגעתי לשם כמדומני יחד עם אורן, את זה אני זוכר בוודאות. אני זוכר שהאמא היתה נוכחת. נדמה לי שגם האחות, אבל אני לא בטוח. אני לא זוכר אם אלון היה שם. ואולי דני עו"ד דני מרקוביץ היה שם אם אינני טועה. ישבנו בסלון ידעתי שאביו של אלון הוא איש עסקים מנוסה, היה נדמה לי שהוא הסתכל על הדוחות הכספיים, אם אינני טועה הונחה בפניו איזה טיוטת הסכם, או ראשי פרקים לטיוטת הסכם, דיברנו על הנקודות באופן חופשי. דבר אחד זכור לי היטב שאביו של אלון אמר בשלב מסוים שהוא מוכן לבצע את העסקה בשם אלון, אלון לא ניהל את המו"מ אלא אביו. אבל הוא הדגיש שהוא איננו מוכן שיועמדו ערבויות אישיות. אני זוכר שאורן אידלמן הסכים די מהר, אני זוכר שקפצתי משום שידעתי שזה לב ליבו של כל הענין. הזרמה של כסף לתוך החברה לא היתה עד כמה שאני זוכר, היה מאד חשוב לי שמי שייצג את אורן גיא והחברה שלפחות יהיה כיס עמוק במקרה של בעיה. מיד לאחר שאורן אמר שהוא מסכים לכך, אמרתי לאורן מכרת את זה מהר מידי, אני לא הייתי מסכים. אבל ידעתי שהעסקה חייבת להתבצע, דובר נדמה לי על העמדת ערבויות בסכום של כ- 200 אלף משחו כזה. לאחר שאמרתי שאורן ויתר מהר מידי, ניסיתי לתקן את המצב, ואמרתי לאביו של אלון, אם כך לפחות שיהיה שיפוי במצב שבו הבנק יבקש להפרע מנכסיהם של מי מבין אורן או גיא. ואבא של אלון אמר או.קיי. וזו היתה ההסכמה. אני זוכר שחייכתי ביני לביני כי הבנתי שהתוצאה היא אותה תוצאה. אמנם ערבות אישית לא הועמדה על ידי אלון צציק כלפי הבנק, אולם משפטית הבנתי שהמצב הוא אותו מצב. כיוון שאם הבנק יבקש להפרע מנכסיהם של אורן או גיא, אורן או גיא יוכלו לשוב לאלון ולבקש שישפא אותם. וכך אמרתי וכך סוכם. בכל אותה תקופה שבין חתימת ההסכם לבין המועד שבו החברה התדרדרה ידעתי משיחותי עם אורן מעת לעת שדבר אחד טוב יש, ידעתי שיש שיפוי ושהמצב הוא שליש שליש שליש. ידעתי שיש אובליגו של מליון וחצי, אחר כך טיפס לשני מליון. תמיד בשיחותי עם אורן עלה הנושא של שליש שליש שלי, זה היה ברור. לי זה היה ברור.

.....

במהלך אותם ימים סמוך לפני או אחרי הגשת בקשת כינוס הנכסים, אז למדתי לראשונה על אותה טענה שהועלתה על ידי אלון צציק שהוא אינו חייב לפצות כדי שליש שליש שליש אלא באופן מוגבל. זו היתה פעם ראשונה ששמעתי טענה זו, לא שמעתי אותה לפני כן, לא הייתי ער לה, והופתעתי משום שחשבתי שהסכמה החוזית, העסקית היתה שונה, וחשבתי גם שזה כסף קטן ולא הבנתי מדוע כל הטררס."

17. בהמשך נשאל עו"ד אלון והשיב כך (עמ' 9):

"ש. אמרת בעדותך "אני זוכר שחייכתי ביני לביני..." עמ' 3, ש' 5. האם הפנת את תשומת לבו של אביו של אלון צציק שהתוצאה היא אותה תוצאה?
ת. אתה מכיר את הנסיון העסקי של אביו של אלון צציק?
ש. שאלתי שאלה של כן או לא
ת. אני לא הפניתי את תשומת לבו."

וכן (עמ' 14):

"ש. הזכרת את נסיונו העסקי של אביו של אלון, הסבר על סמך השיחות ביניכם מדוע הסכים אביו של אלון צציק לשיפוי בלתי מוגבל אם הוא סירב לערבות אישית? מדוע הסכים לא' כשהוא לא הסכים לב'
ת. לא ניהלתי עם אביו של אלון צציק שיחות, אלא שיחה אחת בלבד באותו ערב. ייתכן שטעה, בגלל זה חייכתי לעצמי כפי שאתה שואל, ייתכן שטעה עסקית, היה לו עורך דין,
ש. אבל באותה פגישה לא היה לו עו"ד
ת. ייתכן שטעה היה לי ברור שאלון מיוצג ושהפגישה היא בסך הכל פגישה עסקית, הייתי שם כדי לסייע לשני חברה צעירים, עם אדם שמנוסה ומבוגר מהם ב-30 שנה, ברור שלאחר מכן הטיוטה תעבור לשדה המשפטי. אבל ההבנה העסקית היא כפי שהושגה באותו ערב."

18. להשלמת התמונה, נצטט כאן תשובתו של העד לשאלה שנשאלה דווקא על ידי בא כוחו של אורן (עמ' 17):

"ש. אני מבין שיש הבדל פרקטי בין אדם שמחויב בערבות אישית כלפי בנק ובין אדם שמחויב בהתחייבות חוזית. לדעתך, האם יש הבדל בין אדם שמחויב על פי התחייבות חוזית ותו לא, ובין אדם שמחויב בהתחייבות חוזית והמימוש שלה הוא באמצעות הערבות האישית?

ת. אני לא חושב שיש הבדל."

19. הנה, אם כן, המסקנה העולה מעדותו של עו"ד אלון: ישראל, שהיה הדמות הדומיננטית מצידו של אלון בקשירת ההסכם, סירב בתוקף למתן ערבות אישית בלתי מוגבלת לבנק (שלו או של בנו) והיה מוכן למתן בטוחה בסכום מוגדר של 220,000 ₪ בלבד. אורן, להפתעתו של עו"ד אלון, הסכים לכך. אזי, דרש עו"ד אלון, כי לכל הפחות יתחייב אלון לשיפוי במצב שבו הבנק יבקש להפרע מנכסיהם של מי מבין אורן או גיא". ישראל הסכים לכך. אלון "חייך בינו לבינו", כי הבין שמשפטית, "התוצאה היא אותה תוצאה". עו"ד אלון היה מוכן להניח, שישראל ככל הנראה טעה במשמעות המשפטית, שהוא (עו"ד אלון) סבר שיש לתת לסעיף כפי שנוסח, וידע כי מבחינה מעשית אין הבדל בין הדבר שישראל סירב בתוקף לתיתו ובין ההסכמה "המשפטית" שהושגה, ולמרות זאת לא העיר לו דבר, וכן לא העיר דבר לאלון או למי מהאחרים, אלא שמר את סברתו בלבו ושוחח עמה עם אורן בלבד. מובן, כי אין בכך כדי ליחס לאלון או לאביו הסכמה חוזית ו"גמירת דעת".

20. מלבד זאת, שיש לתמוה על הצד האתי שבהתנהלותו של עו"ד אלון בנדון, יתכן שהתנהלותו זו הובילה גם לסברתו השגויה של אורן בדבר פירושו הנכון של הסעיף שבמחלוקת. מכל מקום, אין בכך כדי להכשיר את סברתו של אורן, שהרי גם הוא ידע על התנגדותם הנחרצת של ישראל ואלון למתן ערבות אישית בלתי מוגבלת, וכאיש עסקים מנוסה ידע בוודאי כי אין כל הבדל בין מתן ערבות כזו ובין השיפוי הבלתי מוגבל, שלסברתו נקבע בסעיף הנדון.

ישראל (איז'ה) צ'צ'יק

21. הדומיננטיות של ישראל, אביו של אלון, במשא ומתן נבעה ממעמדו העסקי הרם: יו"ר של חברות ציבוריות ידועות ומכובדות, איש עסקים מנוסה (סעיף 3 לתצהירו, עמ' 61 לפרוטוקול). בעדותו סיפר (עמ' 61-62), כי היה מוכן לסייע לבנו להיכנס כשותף במניות החברה, לאור רצונו ובקשתו של בנו, למרות שלא האמין בהצלחתה וביכולתה. גם עו"ד אלון אישר בעדותו נתון זה (עמ' 10):

"... אביו של אלון לא בדיוק אהב את העסקה, הוא לא חשב שיש שם מכרה זהב, אבל הבן שלו רצה אותם, זה התאים לבן שלו", (עמ' 12 למטה) "...היה ברור לי שאביו של אלון מבין היטב את מצבה של החברה. הוא האחרון שחשב שזה עסקת המאה".

22. לאור זאת, תובן עדותו של ישראל במחלוקת הנדונה (סעיפים 8-10 לתצהירו):

8" הנני איש עסקים מזה זמן רב. לאור נסיוני בתחום, מעולם לא העמדתי ערבות אישית בלתי מוגבלת ומעולם לא הסכמתי כי מי מבני משפחתי יעמיד ערבות כזאת; ניתן לומר כי מדובר ביטאבוי עבוירי. עקרון זה קיבל משנה תוקף, מן הסתם, שעה שידענו כי מדובר בחברה המצויה בחובות כבדים. סברנו, כי אלון יוכל לסייע ב'הרמת' החברה, אולם בשום אופן לא הסכמנו כי ייכנס כשותף שחב בחבות בלתי מוגבלת, ובפרט משחברה היתה מצויה במצב כזה (והחגיון העסקי בכך ברור).

9. משכך, מיד בתחילת המו"מ הבהרתי באופן ברור וחד משמעי לאורן ולגיא כי אלון לא יעמיד בשום פנים ואופן ערבות אישית בלתי מוגבלת או כי יהא חשוף אישית בסכום בלתי מוגבל. עמדנו על כך שחשיפתו האישית של אלון תהא מוגבלת בסכום קצוב, אשר ייקבע במו"מ.

10. עקרון זה, אשר נקבע כתכתיב וכתנאי מבחינתי (ובכלל זאת כתנאי להסכמתי להעמיד בטוחה כספית עבור העניין) כלל לא היה נתון לויכוח, ואורן וגיא הסכימו לו ללא סייג. משכך, העמדתי עבור אלון בטוחה כספית בסך קצוב של 220,000 ₪, כפי שהוסכם.

דברים דומים העיד ישראל בחקירתו (עמ' 63, 67, 68).

23. ישראל נשאל על נוסח הסעיף הנדון בהסכם, וכך השיב (עמ' 64-63):

"ש. **עולם העסקים לא זר לך. אני מניח שקראת את החוזה שנערך בין שלושת השותפים.**

ת. אני ניהלתי את עורך 7 שנים ומאז אני מנהל עוד, אבל מעולם לא קראתי חוזה עסקי. זה ארוך ומשעמם ומלא בפרטים. אני סומך על עורכי הדין שלי. גם את החוזה הזה לא קראתי. כל מה ששאלתי, את דני שהיה מעורב, זה האם הערבות שלנו מוגבלת ל-220 אלף שקל. דני אמר כן. אמרתי תודה.

- ש. **האם יכול להיות שאכן נתת את ההנחיה הזאת. לשיטתך אתה נתת הנחיה ברורה כל הזמן**
- ת. גם השותפים ידעו זאת. אני מקווה שהם לא מכחישים זאת.
- ש. **האם יכול להיות שההנחיה שלך לא יושמה?**
- ת. לא יכול להיות. אני מכיר את דני הרבה מאד שנים, לא ראיתי אותו מפשל בפסיק אחד. היה ברור גם לאלון הנזק המקסימלי שיכול להגרם למשפחתנו זה 220 אלף שקל.
- ש. **אמרת את האמירה כל הזמן, לשיטתך, אבל את החוזה לא קראת. אולי הוא לא מבטא את זה**
- ת. אני לא מאמין שזה יכול להיות. זה לא מתקבל על הדעת. אני מכיר את הדמויות שעסקו בהכנת החוזה. בעיקר ששאלתי את השאלה לפני החתימה. זה הדבר שהיה הכי חשוב לי."

עו"ד דניאל מרקוביץ

24. דני הנזכר בעדותו של ישראל הוא עו"ד דניאל מרקוביץ, קרוב משפחה של אלון וישראל. עו"ד מרקוביץ ועו"ד אלון ניסחו את ההסכם, הראשון מטעמו של אלון והשני מטעמו של אורן.
25. עו"ד מרקוביץ העיד בתצהירו (סעיפים 5-6):
5. "לאור הנחיה שקיבלתי מאביו של אלון מר איזיה צ'ציק ומאלון עצמו, נוסח ההסכם באופן שחשיפתו האישית של אלון וערבותו האישית לחובות החברה יוגבלו בסכום קצוב שיסוכם בין הצדדים (במסגרת בטוחה כספית בסכום קצוב שהועמדה מצד אלון). תנאי זה הודגש באופן ברור ומפורש, וזאת גם (בין היתר) בפגישה שנערכה בביתו של איזיה צ'ציק בנוכחות עו"ד דן אלון ובנוכחותי. אורן, גיא ובא כוחם לא הביעו כל התנגדות לתנאי זה.
6. בהתאם להסכמה זו, נקבע בהסכם כי אלון יעמיד בטוחה כספית בסך קצוב של 220,000 ₪ (להלן: "בטוחה אלון") והוסכם כי היא ממצה את ערבותו וחשיפתו האישית ביחס לחובות החברה. ההסכם נוסח בהתאם להבנה ולהסכמה זו, ובכלל זאת, סעיף 4.4 להסכם שפרשנותו מצויה, כפי שנמסר לי, במחלוקת בין הצדדים (להלן: "סעיף השיפוי")."

26. גם בבית המשפט העיד באופן דומה (עמ' 46 ואילך).
באותה עדות סיפר עו"ד מרקוביץ על שהתרחש בפגישה אחת, שבה השתתף טרם חתימת ההסכם (עמ' 50):

"ת. אני הייתי נוכח בפגישה אחת. ידוע לי לפחות על אחת שהיתה לפני אותה פגישה. פגישה שהוזכרה על ידי עו"ד דן אלון בחקירה שלו שבה לא הייתי נוכח. באותה פגישה עו"ד דן אלון טוען שהוא סיכם עם אבא של אלון שסעיף השיפוי יהיה לא מוגבל, לא הייתי נוכח בפגישה ההיא. לאחר מכן התקיימה פגישה נוספת בה הייתי נוכח. באותה פגישה נכחו עו"ד דן אלון, אורן, גיא אלון ואנוכי. באותה פגישה נאמר באופן מפורש שהחבות של אלון מוגבלת לסכום הבטוחה הכספית שלו, שאלון לא יעמיד בשום אופן ערבות אישית לטובת החברה, ולא נשמעה לכך שום התנגדות או השגה מכיוון עו"ד דן אלון או מכיוון הלקוח שלו. אני חושב שמן הראוי היה שעו"ד דן אלון יאמר באותה פגישה את מה שלכאורה הוא טוען שהוא סיכם עם אבא של אלון בפגישה קודמת."

אלון

27. אלון התחיל לעבוד בחברה כשנה קודם לחתימת ההסכם והיה אחראי על הפקת האירועים בחברה (סעיף 8 לתצהירו).
כבר במהלך המשא ומתן, לקראת כניסתו כשותף במניות החברה, סירב לדבריו, בכל תוקף לתת ערבות אישית כלשהי (סעיף 11.3 לתצהירו), ובאשר לבטוחה הכספית (סעיף 11.4 לתצהירו):

"הבהרתי באופן ברור, ועמדתי על כך לאורך כל הדרך, כי כניסתי כבעל מניות לחברה מותנית בכך שהבטוחה הכספית שאעמיד לחובות החברה תהא מוגבלת בסכום, וכי תקרת החשיפה האישית שלי בקשר עם חובות החברה תהיה מוגבלת בתקרת אותה בטוחה. משהוסכם כי גובה הבטוחה הכספית שאעמיד הינו 220,000 ₪, הוסכם כי זו תהיה תקרת מחוייבותי והחשיפה האישית המקסימלית שלי בקשר עם חובות החברה כאמור.

יודגש: הגבלת הבטוחה הכספית וחשיפתי האישית עד לגובה הבטוחה שהעמדתי היתה תנאי קשיח ובלתי נותן למו"מ, עליו עמדתי במהלך המגעים; ואלמלא חיתה הסכמה לתנאי זה, לא הייתי מסכים להיכנס לחברה. הבהרתי את הדברים לאורן וגיא והם קיבלו את התנאי והסכימו לו ללא עוררין."

ובאשר לאביו (סעיף 15 לתצהירו):

"אבי עמד על כך שלא אסכים בשום פנים לערוב בערבות אישית או ערבות אחרת בלתי מוגבלת בסכום ושלא אהיה אחראי לחובות החברה מעבר לגבול העליון של הבטוחה שהועמדה על ידו לטובתי. תנאי זה היה תנאי למתן הבטוחה על ידו והוא אמר זאת לאורן ולגיא באופן מפורש בפגישה בה השתתף."

28. המסקנה העולה מעדויותיהם של אלון ועדיו (ישראל, עו"ד מרקוביץ), היא זו: גם אלון וגם ישראל לא הסכימו בשום אופן כי תינתן ערבות אישית של אלון לחובות החברה, נתון זה אינו שנוי במחלוקת. גם אלון וגם ישראל עמדו על כך שהסכום המירבי שאלון עלול לסכן בגין חובות החברה לבנק הינו סכום הבטוחה שהפקיד, 220,000 ₪, ולא יותר מכך. עו"ד מרקוביץ ניסח את ההסכם בהתאם.

גיא

29. עדותו של הצלע השלישית, גיא, משלימה והולמת את עדויותיהם של אלון, ישראל ועו"ד מרקוביץ.

בתצהירו (סעיף 22) מעיד גיא, כי "לא היתה כל כוונה ליצור שוויון מלא בנושא הערבויות בחברה, ולראיה, המצב ששרר בפועל, עד לחתימת ההסכם". ובעדותו בבית המשפט (עמ' 59):

"ת. לאורך כל התקופה, מהתחלה לפי ידיעתי והבנתי, המשולש שמנסים ליצור פה הוא לא הגיוני, המשולש כוונתי אני ואורן נגד אלון. מסיבה אחת פשוטה, לאורך כל הדרך לאלון היו בטוחות של 220 אלף ₪ בלבד, בדיוק כמוני. נכון שאורן לאורך התקופה ניסה לשכנע גם את אבא שלו וגם את אלון להביא עוד בטוחות, ונתקל בסירוב גם מאלון וגם מצד אבא שלו. כך שמשולש דמיוני לא היה ולא נברא."

30. יצוין, כי לפחות חלקית, עדותו של גיא סותרת אינטרס שלו, שהרי, על פי גרסתו של אורן, אלון אמור היה לשפות גם את גיא בגין סכומים שעשוי היה לשלם (אילו לא כניסתו להליכי פשיטת רגל) במסגרת ערבותו האישית.

31. **המסקנה העולה מכלל העדויות היא אחת:** אומד דעתם של כל הצדדים לא היתה מעולם יצירת שוויון ביניהם ביחס לערבויותיהם ולבטוחות שנתנו לפרעון חובות החברה לבנק.

אלון ואביו לא התכוונו מעולם ליצור שוויון כזה, והם הבהירו היטב לאורן, לגיא ולעו"ד אלון את כוונותיהם.

גם עו"ד מרקוביץ שוחח על כך עם עו"ד אלון לצורך ניסוח ההסכם.

אורן ועו"ד אלון אינם אומרים בשום מקום בעדויותיהם, כי אלון ואו ישראל שינו עמדתם זו או הודיעו להם על הסכמתם ליצור שוויון כאמור.

לכל היותר, ניתן לומר כי זה היה רצונו של אורן ליצור שוויון כזה, והוא סבר, לאור שיחתו עם עו"ד אלון, כי ההסכם מנוסח באופן כזה שהוא יוצר שוויון כזה, על אף שידע היטב כי אלון ואביו אינם מסכימים לכך.

32. כותבת על כך פרופ' שלו בספרה הנ"ל (עמ' 426):

"התכלית הסובייקטיבית היא התכלית שהצדדים לחוזה ביקשו להגשים, תכלית זו היא הכוונה האמיתית והמשותפת של הצדדים לחוזה כפי שהיתה להם בעת כריתת החוזה. הלכת **אפרופים** עוסקת בתכלית הסובייקטיבית של החוזה, שאינה אלא אומד דעתם של הצדדים".

בהתאם לכך, יש לומר בענינו, כי הכוונה האמיתית והמשותפת של הצדדים להסכם לא היתה ליצור שוויון מלא בין הצדדים בהקשר לערבויות ולבטוחות, גם בהתקיים הצורך בשיפוי של צד אחד למשנהו.

33. מה היתה, אם כן, מטרתו של סעיף 4.4 להסכם?

הסביר עו"ד מרקוביץ בעדותו (עמ' 51):

"ת. **אסביר לך את כוונת הסעיף. מטרת הסעיף היתה למנוע סיטואציה שהבנק יממש בטוחה כספית של בעל מניות אחד ולא יגע בבטוחות הכספיות של בעלי מניות אחרים. במצב כזה השיפוי מתבצע מול הבנק באופן שהבנק נדרש על ידי בעלי המניות לממש את הבטוחות באופן שיויוני. כמובן בכפוף לכך שגובה השיפוי מוגבל לגובה הבטוחות.**

ש. **כלומר כל פעם שכתוב צד אחד ישפה את הצד השני, מה שהתכוונת שהשיפוי משמעו נלך לבנק ונגיד לו קח באופן שווה מכולם.**

ת. **אתה מדבר על טכניקה. המשמעות של זה היא מאד ברורה. השיפוי מתבצע באופן שמימוש הבטוחות צריך להתבצע באופן שיויוני מבעלי המניות, וזה**

לא משנה אם אתה הולך לבנק ומפחית את הבטחונות או שאתה עושה את זה באמצעות העברת כספים. בסופו של דבר זה משמעות הסעיף, כשהשיפוי מוגבל לגובה הבטחונות."

במילים אחרות: יכולה להיות סיטואציה, שבה הבנק לא יצטרך לממש את מלוא הבטחונות שברשותו משום שחוב החברה כלפיו נמוך מהן. אם מטעם כלשהו יממש הבנק בטוחה מסוימת אחת ולא אחרת, יהיה זכאי בעל הבטוחה שמומשה לשיפוי יחסי מבעל הבטוחה שלא מומשה. פשוט, ברור וסביר בהחלט.

מבנה החוזה ולשון הסעיף

34. המסקנה האמורה חולמת, לסברתי, גם את מבנהו של ההסכם, ניסוחו של הסעיף הנדון ופירושו של הביטויים המשמשים בו לפי המשמעות הנודעת להם בחוזים מאותו סוג (סעיף 25(ג) לחוק החוזים).

מבנה ההסכם

35. סעיף 4 להסכם עוסק כולו בבטחונות שבעלי המניות בחברה מתחייבים לתת לצורך "מימון החברה", קרי: להבטחת מסגרת האשראי של החברה בבנק (כותרת הסעיף וס"ק 4.1).

הבטחונות שאלון מתחייב להעמיד נקובים בס"ק 4.2: סכום של 220,000 ₪. ס"ק 4.3 עוסק בסיטואציה שבה ניתן היה להפחית את הבטחונות שהועמדו. במקרה כזה, זכות הבכורה לאורן להפחית את הבטוחה שלו הגבוהה מהאחרות, עד לגובהן של האחרות.

ס"ק 4.4 מתייחס באופן טבעי לסעיפים הקודמים והוא אף פותח במילים "בכפוף לאמור בסעיף 4.3 לעיל".

גם סעיפים 4.5 ו-4.6 עוסקים בשאלה מתי ניתן ומתי לא ניתן לשחרר או להפחית מהבטחונות שנתנו הצדדים.

יש לקרוא, אם כן, את ס"ק 4.4 בתוך הקשרו של כל הסעיף, וכפי שכולו מתייחס לגבולות הבטחונות שניתנו, כך גם הסיטואציה הנקובה בו: הצורך בשיפוי של צד אחד על ידי משנהו, הינה סיטואציה המתיחסת לגבולות הבטחונות שניתנו, ולא יותר מכך.

ניסוח הסעיף

36. הסיפא לסעיף 4.4 איננה יכולה להתיישב עם גירסתו של אורן.

לגירסתו צריך היה להכתב כך :

היה ומסיבה כלשהי מומשו בטחונותיו ו/או נכסיו של צד כלשהו (להלן: המשופה) בהיקף העולה על חלקו היחסי בחברה לעומת היקף מימוש בטחונותיו ו/או נכסיו של צד אחר (להלן: המשפה), ישפה המשפה את המשופה **בסכום ההפרש היחסי**, ולא כפי שנוסח **"מימושו מכל צד בטחונות ו/או נכסים בסכום יחסי השווה לחלקו של כל צד במניות החברה"**. שהרי, אם הטענה היא כי חובת השיפוי אינה מוגבלת לגבול הבטחונות של המשפה, איזה צורך יש להתייחס למימוש בטחונותיו?

פירוש המינוח "מימוש"

37. כאמור, ההסכם נוסח על ידי שני משפטנים: עו"ד אלון ועו"ד מרקוביץ. אלה בוודאי

התכוונו במילה זו לשימוש הרגיל הנעשה בה בחוזים דומים.

"מימוש" הוא מינוח השמור למימושן של בטוחות וערובות, והביטוי המובהק לכך

הוא השימוש במינוח זה **בחוק המשכון, התשכ"ז-1967** (סעיף 16).

מהות המשכון מוגדרת בסעיף 1(א) לחוק זה: **"מישכון הוא שעבוד נכס כערובה לחיוב,**

הוא מזכה את הנושה להיפרע מן המשכון אם לא סולק החיוב".

הפרעון מהמשכון הוא מימושו, כאמור בסעיף 16, ודרכי מימושו קבועים בסעיפים שלאחריו.

וראו גם השימוש במינוח "מימוש משכנתא" בסעיף 90 **לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969**.

במילים אחרות: "מימוש" שייך רק לנכס שכבר קיים וכבר ניתן ועתה מבקשים להיפרע ממנו. אין משתמשים במינוח זה כדי לציין חוב או התחייבות סתם של אחד כלפי משנהו.

38. ומה משמעות המילים "נכסיו של צד" באותו סעיף?

ושוב, היחיד שהתייחס לכך הוא עו"ד מרקוביץ (עמ' 50):

"מימוש נכסים זה מימוש שנובע כתוצאה ממימוש של ערבות אישית שהועמדה לחברה על ידי אורן וגיא. המילה נכסים מתייחסת לערבות האישית".

כיוון שגם הערבות האישית שנתנו אורן וגיא היא סוג של בטוחה, זוהי פרשנות סבירה.

אורן מכל מקום, או כל אחד אחר, לא הציע הסבר אחר משלו, ומשפט אחד של עו"ד

אלון בעדותו אפילו תומך (בלי משים, אולי) בפרשנותו של עו"ד מרקוביץ (עמ' 3):

"אני זוכר שחייכתי ביני לביני כי הבנתי שהתוצאה היא אותה תוצאה. אמנם, ערבות אישית לא הועמדה על ידי אלון צציק כלפי הבנק, אולם משפטית הבנתי שהמצב הוא אותו מצב, כיוון שאם הבנק יבקש להפרע מנכסיהם של אורן או גיא, אורן או גיא יוכלו לשוב לאלון ולבקש שישפה אותם" (הדגשה שלי-י.א.).

וכשהבנק נפרע מנכסיהם של אורן או גיא, הוא נפרע או מהבטוחה הכספית שנתנו או מערבותם האישית.

מכל מקום לא היה מקום לביטוי "נכסים" כדי לשקף התחייבות כספית של המשפה כלפי המשופה, שאינה קשורה לבטוחה שנתן. מה הקשר בין התחייבות זו ובין "נכסיו"?

פרשנות תכליתית

39. לא הוברר עד תום, מדוע הסכים אורן לכך שהבטוחה שנתן, עוד קודם להסכם, תהיה גבוהה מזו שנתן גיא, ומדוע הסכים, עם הצטרפותו של אלון, שאף הבטוחה שיתן אלון תהיה נמוכה משלו, ויותר מכך, מדוע הסכים לוותר על מתן ערבות אישית של אלון שתהא מקבילה לערבויות האישיות שנתנו הוא וגיא, וכל זאת, שעה שהמניות המוחזקות על ידי שלושתם שוות?
- אלון הסביר בתצהירו (סעיפים 10, 11), כי אי השוויון בבטוחות ובערובות בינו ובין האחרים נבע מכך, שכניסתו לחברה נעשתה כשזו כבר היתה שרויה בחובות כבדים לבנק. זהו הסבר סביר ואפשרי.
40. גיא טען בתצהירו (סעיפים 25-27), כי ההסבר לכך היא תרומתו המזערית של אורן להצלחת החברה בתחילת דרכה.
- הסבר זה הוא חרב פיפיות, שאם הדבר הוא כך, הרי שלאורן גם "תרומה" מזערית, יחסית, במפלתה של החברה.
41. אולם, גם הסברו של אורן אינו מתקבל על הדעת.
- אורן טען בתצהירו, כאמור (סעיפים 28-30), כי "השוויון בחבותם ההדדית של הצדדים" על פי פרשנותו לסעיף 4.4 להסכם הוא שגרם לו להסכים למתן בטוחה הגבוהה מהבטוחות שנתנו גיא ואלון.
- אולם, אם על פי דבריו, גיא ואלון הסכימו לשוויון הדדי, מדוע שלא יפקידו בטוחה שוויונית מראש?
- אורן סיפר, כאמור, בעדותו (עמ' 29), כי אביו של אלון אמר לו שאלון נמנע מלתת ערבות אישית בגלל התנגדות חמו ועקב הליכי גירושין שהיו לו עם אשתו. גם אם כך

הדבר, מה לזה ולגובה הבטוחה שניתנה? וכפי שאלון נאות לתת בטוחה של 220,000 ₪, יכול היה לתת בטוחה שתשווה בגובהה לבטוחה שנתן אורן, מדוע אורן לא עמד על כך?

42. יהיו מניעיו האמיתיים של אורן אשר יהיו, אין ספק שאלון ואביו סרבו בכל תוקף שאלון יתן ערבות אישית, וכן הסכימו למתן בטוחה של 220,000 ₪ בלבד. כוונתם זו של אלון ואביו הובהרה היטב לאורן, והוא הסכים לה. כאמור לעיל (שלו, עמ' 426), אין לעשות שימוש בפרשנות התכליתית כנגד כוונתם הברורה של הצדדים לחוזה. והנה, אם תתקבל פרשנותו של אורן לסעיף 4.4 הנדון, התוצאה תהיה שאלון יחויב במה שהוא ואביו לא הסכימו לו בשום פנים ואופן. מה שסירבו להיות מחויבים באמצעות הערבות האישית, ימצאו מחויבים לשלם במסגרת סעיף השיפוי ההדדי, ותוצאה זו אינה מתקבלת על הדעת.

43. אולם, גם פרשנות תכליתית של העסקה שנעשתה בין הצדדים תוביל לאותה מסקנה. בעוד, שמבחינתו של אורן לא נמצא נימוק טוב לויתורו על מתן ערובה אישית של אלון ולויתורו על חפזות בטוחה שתשווה לבטוחה שהוא הפקיד, הרי שמבחינתם של אלון ואביו, ההגיון העסקי היה ברור ופשוט: הם היו מוכנים לסכן סכום מוגדר וסופי תמורת סיכויי הצלחתה של החברה, אך לא יותר מכך. משום כך, סירבו למתן ערבות אישית של אלון והסכימו להפקיד בטוחה בסכום של 220,000 ₪ בלבד. אורן, בפועל, הסכים להגבלות אלה, כנראה משום שסבר שגם איתן העסקה כדאית מבחינתו, ואולי קיווה להנות ממעמדו ומקשריו העסקיים המשובחים של ישראל (אלון, סעיף 7 לתצהירו). קבלת פרשנותו של אורן לסעיף 4.4 האמור תעמוד, אפוא, גם בניגוד לפרשנות התכליתית הנאותה של העסקה שנעשתה.

המגעים המאוחרים עם הבנק

44. פרק נפרד ייחדו הצדדים למשמעויות הנובעות ממשא ומתן שהתנהל בין הצדדים ובין הבנק ובין הצדדים ובין עצמם, כדי לחלץ את החברה מחובותיה ולהימנע ממימוש הבטוחות ותביעה לפרעון החוב. אורן טען, כי במהלך אותן שיחות הסכימו אלון וגיא למעשה, לשאת בשליש מהתחייבויות החברה כלפי הבנק. אלון וגיא מכחישים גירסה זו.

חשוב לציין, כי אורן איננו תובע את אלון בשל הפרת התחייבות זו (כטענתו), אלא מבקש לראות באותה התרחשות תמיכה וסיוע להתחייבותו הבסיסית של אלון בסעיף 4.4 להסכם, כפי שפורש על ידו.

45. בהקשר זה היו שלוש פגישות (סעיפים 39-41 לתצהיר אורן): הראשונה, בביתו של ישראל, בנוכחותו ובנוכחות השלושה.

השנייה, בבנק, בהשתתפות השלושה ונציגי הבנק.
השלישית, במשרדי החברה, בהשתתפות השלושה וישראל.

46. מה היה באותן פגישות?

אורן טען בתצהירו (סעיף 39), כי בפגישה הראשונה "סיכמו הצדדים בפגישה שערכו בביתו של אביו של הנתבע 1, כי במידת הצורך, ישא כל אחד מהצדדים בשליש מהתחייבויות החברה כלפי הבנק, כקבוע בחזראות הסכם".
לטענתו (סעיף 40 לתצהירו), "התחייבות" זו ניתנה על ידי הצדדים "במפורש" גם בישיבה השנייה, בבנק, בפני נציגי הבנק.
בישיבה השלישית, כך גירסתו, חזרו בהם אלון ואביו מהתחייבותם וסירבו להפקיד כספים נוספים.

47. עדותו של אורן בבית המשפט לא תאמה ממש את גירסתו החד משמעית בתצהיר שנתן.

בהתייחס לפגישה בבנק, סיפר אורן (עמ' 32):

"באנו להגיד למנהלי הבנק שאנו רוצים לסגור את החברה בהסכמה וכל אחד מאיתנו יכניס חצי מליון שקל. הם העלו את האפשרות שכל אחד ישם כסף. לא אנחנו העלינו זאת. הם העלו את האפשרות שכל אחד ישם 300 אלף שקל והם יראו זאת כמחווה של רצון טוב. זה היה רעיון של הבנק, מי שהעלה את הנושא להוסיף עוד 300 אלף שקל היה רעיון של הבנק. אנחנו באנו ואמרנו שאנחנו רוצים לסגור את החברה ונכניס כספים לפי הצורך. הבנק אמר לאורן יש חצי מליון בואו תוסיפי גיא ואלון עוד כסף כדי שנראה שיש רצון טוב מצד הצדדים."

למה אם כן התחייבו הצדדים באותה פגישה, לגירסת אורן: כל אחד יוסיף חצי מליון ₪? כל אחד יוסיף 300 אלף ₪? אורן לא יוסיף דבר ורק אלון וגיא יוסיפו? כל האפשרויות כלולות באותה עדות.

והנה, בסוף עדותו, מתבהרת כנראה התמונה (עמ' 40):

"ש. הפגישה בבנק, שאנשי הבנק אמרו שכל אחד יוסיף כסף, איך אלון צצ'יק וגיא

קיבלו?

ת. הם אמרו שהם מסכימים באופן עקרוני אבל כל אחד מהם צריך לבדוק את זה, אלון עם אבא שלו וגיא עם חמו, אבל אף אחד מהם באותה ישיבה לא העלה טענה שהוא לא חייב, שהוא לא יודע מהחוב הזה, ויש לו איזה בעיה מהותית."

48. עו"ד אלון מעיד על פגישה נוספת שהיתה בבנק, שבה השתתפו נציגים של הבנק, אורן והוא, ו"שמעתי מפהם על אותה הצעה" (עמ' 3), ובהמשך (עמ' 4): "הם אמרו שאלון צצ'יק או אביו היו אצלם בפגישה אמרו שאין שום בעיה והם יגמרו את התיק הזה בטוב, ללא הליכים משפטיים, וכל אחד יביא את חלקו. כל אחד מבעלי המניות יביא את חלקו, שליש שליש שליש".

49. מלבד זאת, שעו"ד אלון לא יכל להעיד מידיעתו האישית מה היה בפגישה השניה בבנק, המתוארת לעיל, בהשתתפות השלושה ונציגי הבנק (יצוין כי ב"כ אלון התנגד לעדות זו כעדות שמיעה), הרי שלא הובא כל נימוק סביר להימנעותו של אורן מזימוןם לעדות של אותם נציגי בנק.

ויצוין, כי אין מדובר בנציגים עלומי שם, וכי אורן ועו"ד אלון נקבו במפורש בשמותיהם ובתואריהם של אחדים מהם: מנהל מחלקת האשראי מר זאב מוסקוביץ' וסגנו מר קובי חרש (אורן, סעיף 40 לתצהירו), היועצת המשפטית עו"ד מיכל גל (עו"ד אלון, עמ' 3).

אורן נשאל לפרש הימנעות זו והשיב (עמ' 32): "אני לא חושב שהם היו באים. לא יודע. אני לא יודע שאפשר לזמן באמצעות צו של בית משפט".

האם גם מבאי כוחו של אורן נעלמה ידיעה זו?

ניתן היה לצפות מעו"ד אלון לתשובה מסוג אחר, אך גם הוא השיב באופן דומה (עמ' 3): "התענינתי לדעת אם אוכל לזמן אותם לעדות, הם חששו מכך. בין היתר אולי בשל הקשר של אביו של אלון עם הבנק, איני יודע מדוע, אבל הם לא היו שמחים להעיד בנושא. דיברנו על הטכניקה שבה אוכל לזמן אותם כביכול בחליץ בניגוד לרצונם כך שיוכלו להעיד על אותה פגישה".

הלכה היא, כי הימנעות מהעדת עד, שעשוי היה לתמוך בגירסתו של צד למשפט, בהעדר נימוק סביר, פועלת לרעתו, שכן ההנחה היא כי הימנעות זו נובעת מחששו של

אותו צד, שאם יוזמן העד להעיד הוא יתמוך בגירסת הצד האחר (יעקב קדמי, "על הראיות", מהדורת 2003, חלק שלישי, עמ' 1649).

50. מלבד זאת, עדותו זו של עו"ד אלון נסתרת מניה וביה על ידי חלק אחר שלה, שכן הוא מספר (עמ' 3 למטה), שדווקא במהלך אותם ימים למד, לראשונה, על טענתו של אלון, "שהוא אינו חייב לפצות כדי שליש שליש אלא באופן מוגבל". כיצד אמירה זו יכולה היתה להתיישב עם הסכמתו הנטענת להפקיד אותו שיעור במסגרת המשא ומתן עם הבנק?

בפני עו"ד אלון הוצג גם מכתב שכתב במהלך אותם ימים לבנק, ממנו משתמע על הסכמת כל הצדדים להזרים כספים לחשבון החברה, באופן "שהסכומים יהיו זהים". עו"ד אלון השיב: "אני לא יודע אם היתה לי סמכות להגיד את מה שכתוב כאן בשם אלון צ'ציק" (עמ' 16 למטה).

51. אלון העיד בתצהירו (סעיפים 44-46), כי בפגישה הראשונה בבית אביו, סיפר אורן כי התחייבויות החברה עומדות על סך של כ-1,2 מליון ₪ בקירוב וביקש כי כל צד ישקיע סכום נוסף של כ-150,000 ₪. לכך הוא הסכים. אולם, בפגישה בבנק הוא נוכח לדעת, כי חובות החברה גבוהים בהרבה מהסכום שהציג אורן, וכי ידרש מהצדדים להפקיד סכום גבוה הרבה יותר מהסכום שהסכים לו כדי לחלץ את החברה מצרותיה, ולפיכך הודיע בפגישה השלישית לאורן, כי לא יסכים להפקיד סכום נוסף. באופן דומה העיד אלון גם בבית המשפט (עמ' 78-79).

52. ישראל סיפר גם הוא בתצהירו (סעיפים 13-14), ובעדותו (עמ' 66-67), כי היה מוכן לשקול הפקדתו של סכום כספי נוסף, שהנית כי יעמוד על סך של כ-50-100 אלף ₪, במקביל להפקדת סכום דומה על ידי השניים האחרים, כדי לחלץ את החברה ממצבה, אולם לאחר שנוכח כי המצג שהציג בפניו אורן לגבי מצבת חובות החברה לא היה נכון, הודיעו הוא ובנו, כי לא יסכימו לכל הפקדה נוספת.

53. גיא לא התייחס במפורש, הן בתצהירו והן בעדותו, לאותן פגישות, אולם בתצהירו (סעיף 38), הוא מלין על כך שאורן נפגש עם נציגי הבנק לבדו, בלא לידע אותו ואת אלון, וכי הציג בפניהם מצגים שסתרו את האמת.

יתכן וגיא מכוון לפגישה, עליה סיפר עו"ד אלון, שמשום מה לא נזכרה בתצהירו של אורן.

54. **התמליל נ/13**, הינו תמליל שנערך מטעמו של אורן והוא אמור לשקף שיחה שנערכה בין השלושה ודובר נוסף במהלך המשא ומתן ביניהם לכיסוי חובות הבנק. שיחה זו הוקלטה על ידי אורן ללא ידיעתו של אלון. אלון טען, כי התמליל אינו משקף נכון את השיחה. כך או כך, אין בתמליל דבר שיתמוך בגירסתו של אורן. מלבד זאת, שהתמליל רצוף שברי משפטים, באופן המקשה מאד על הבנת השיחה, אין בו התחייבות של אלון כנטען על ידי אורן. אדרבא, במהלך אותה שיחה שב ומתלונן אלון כי אין ביכולתו להפקיד כספים נוספים.

מכל מקום, כאמור לעיל, הודה אורן מפורשות (עמ' 40), כי לא ניתנה באותה שיחה התחייבות מוגדרת, אלא הסכמה עקרונית, שכל אחד היה צריך לבדוק אותה עם האחרים: אלון עם אביו וגיא עם חמו. אם כך, ומשבדק אלון את הדברים עם אביו והשיב בשלילה, במה הפר אלון את דבריו?

55. המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא, כי במהלך המשא ומתן של הצדדים עם הבנק ושל הצדדים בינם לבין עצמם, נעשו נסיונות מצד כל הצדדים לגבש הסכמה להפקדת סכום מסוים, נוסף על הסכומים המופקדים בבטוחות, כדי למנוע את מימוש הבטוחות ואת פתיחת הליכי התביעה של הבנק. נסיונות אלה לא התגבשו לכדי הסכמה מחייבת כלשהי. כמו כן, לא ניתן למצוא בכל הראיות שהובאו בהקשר למשא ומתן זה תמיכה כלשהי בגירסתו של אורן לפרשנותו של סעיף 4.4 להסכם.

סיכום ומסקנה – סעיף 4.4 להסכם

56. סיכום כל הדברים שפורטו לעיל הוא, כי אלון לא התחייב בהסכם לשפות את אורן, מעבר לסכום הבטוחה שהופקד על ידו, ומשבטוחה זו חולטה במלואה על ידי הבנק, לא נמצאה כל עילה לחייב את אלון בתשלום כלשהו.

התביעות הנוספות של אורן

57. אורן תובע עוד הוצאות שהוציא בקשר להגנתה של החברה בתביעות שהוגשו כנגדה על ידי חברות נוספות: המפעיל בע"מ ומוסיקה פלוס בע"מ (סעיפים 60-63 לתצהירו). על פי דבריו שלו (סעיף 61 רישא לתצהירו), הוא נתבע באותה תביעה גם באופן אישי, ומנין לנו שההוצאות הוצאו בקשר להגנת החברה ולא בקשר להגנתו שלו? ואם לא היתה עליו חובה להוציא הוצאות אלה עבור הגנת החברה והוא "התנדב" לכך, מה עילה יש לחייב את אלון להשתתף באותן הוצאות? קיצורו של דבר, לא נמצאה כל עילה לחייב את אלון בגין אותן הוצאות.

טענת "ריבוי חייבים"

58. אורן מסתמך על סעיף 56(א) לחוק החוזים, לפיו "שניים שחייבים חיוב אחד, חזקה שהם נושאים בנטל החיוב בינם לבין עצמם בחלקים שווים", כדי לתמוך בתביעתו, על פיה יש לחייב את אלון בחלק היחסי לחלקו במניות. טענה זו יכולה להיטען רק אם יקבע, אכן, ששניהם "חייבים חיוב אחד". משחסקנו, כי אלון איננו חייב אותו חיוב, שהתחייב בו אורן, לא הגענו כלל לגדרו של הסעיף.

טענות נוספות

59. חלק גדול, גדול מדי, בטיעוני הצדדים ובראיותיהם, נטלה המחלוקת בשאלה: מיהו האחראי לקריסתה של החברה, ומי תרם יותר להכנסותיה ולהצלחותיה. אינני רואה כל רלבנטיות למחלוקת זו לשאלה הנדרשת להכרעה במשפט זה, ולחינם טרחו הצדדים.

60. גם אינני רואה כל צורך לדון בהאשמות שהטיחו אלון וגיא באורן על ניהול לא תקין של חשבונות החברה. בסופו של דבר, חודו הצדדים (אלון בעמ' 75, גיא בעמ' 54), כי מדובר בחשדות בלבד, שאין בידם להוכיחם.

יש לתמוה, אם כן, מה מצא אלון צורף להקדיש חלק נכבד מעדויותיו לחשד בלתי מבוסס זה ולהעמיס ערימות רבות של ראיות, ללא כל תכלית.

61. אולם, חשוב לציין, כי טענתם העיקרית של אלון וגיא, על כך שאורן נהג "לזייף" את חתימותיו של גיא על גבי השיקים הופרכה, למעשה, לאחר שהתברר כי הדבר נעשה בידיעתו של גיא, לאורך שנים (גיא, עמ' 54).
לא למותר לציין בהקשר זה, כי חתימה על שטר בתוקף הרשאה מותרת ואין בה כל דופי על פי דיני השטרות (סעיף 24 לפקודת השטרות [נוסח חדש]).

מסקנה

62. המסקנה הנובעת מכל האמור לעיל היא, שיש לדחות את התביעה, על כל חלקיה. למרות זאת, לא אכביד על התובע בפסיקת ההוצאות, הן משום כך, שהוא שנשא, הלכה למעשה, בעיקר ההפסדים שנגרמו מקריסת החברה, וגם משום התנהלותו של אלון בניהול תביעה זו, כאמור לעיל.

תוצאה

63. **התביעה נדחית.**
התובע ישלם לנתבע 1 שכ"ט עו"ד והוצאות בסכום כולל של 2,500 ₪ בצירוף מע"מ.

אטדגי יונה 54678313-48184/04

ניתן היום, ד' בניסן, תשס"ח (9 באפריל 2008), בהעדר. המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים בדואר.

אטדגי יונה, שופט

קלדנית: חיה י.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה